

TALHA APAK

Yeminli Mali Müşavir (YMM)
talha.apak@paradergi.com.tr

Başta para kullanımı ve yönetimi olmak üzere yatırım kararı alınması, tasarrufların veya harcamaların ekonomiye bilinçli bir şekilde aktarılması için finansal farkındalık ve okuryazarlık kavramları büyük önem taşıyor...

Finansal okuryazarlık yaygınlaşmalı

FİNANSAL okuryazarlık, kişinin para kullanma ve yönetimi hakkında bilgiyle değerlendirme yapması ve etkili karar verme yetisi olarak tanımlanıyor. Başka bir ifade ile bireylerin gelirlerini, birikim ve yatırımlarını akıllıca değerlendirip, bütçelerini doğru yönetebilme yetkinliğine sahip olabileme durumu olarak da tanımlanabiliyor. Hangi meslek veya gelir grubunda olursa olsun, herkesin her gün karşılaştığı veya sorduğu “enflasyon, faiz, altın, döviz kuru ne oluyor?” sorusuna yönelik bilinçli ilgidir.

Bireylerin kendi hanelerindeki tüketim ve tasarruf alışkanlıkları toplumun finansal karakterini yansıtıyor. Kişilerin, günümüz sosyoekonomik koşullarında finansal okuryazarlık becerilerine sahip olmaları hem finansal problemleri önceden öngörüp çözebilmeleri hem de refah içinde bir hayat sürdürebilmeleri açısından önemli. Küreselleşen ve ticari sınırların kalktığı dünyada, başka bir ülkede meydana gelen ekonomik kriz diğer ülkelere de çok çabuk yansıyor. Riskleri görebilmek ve önlem alabilmek finansal okuryazarlıkla mümkün olabiliyor.

BİR ARAŞTIRMANIN SONUCU

Finansal Okuryazarlık Derneği'nin yaptığı bir araştırmaya göre, finansal bilgi, davranış ve tutumlarına göre beş temel profil ortaya çıkıyor. Buna göre, Finansal Bilgiler (yüzde 22), Mütevazı Ebeveynler (yüzde 24), İdareli Muhafazakarlar (yüzde 20), Plansız Hayalciler (yüzde 19) ve Kaygısız Gençler (yüzde 15).

Toplumun yüzde 24'ünü oluşturan ve ağırlıklı orta-üst yaş grubunu temsil eden “Mütevazı Ebeveynler” ayağını yorganına göre uzatıyor. Ailelerinin geleceği ve emeklilik dönemi için uzun vadeli plan yapmaya çalışıyor. Borçlanmaktan korkuyor, ödemelerini geciktirmiyor. Bu grup için hanenin geçimi ön planda, yüksek gelir arzusuyla elindeki parayı riske atmıyor.

“İdareli Muhafazakar” grubu, parayı daha idareli bir şekilde yönetme eğilimine sahip. Toplumun yüzde 20'sini oluşturan bu grup uzun vadeli düşünmeye ve çocukları için para biriktirmeye çalışıyor ancak finansal durumları bu konularda onları zorlayabiliyor. Parayı ancak temel ihtiyaçlara harcayabiliyorlar, gereksiz harcama yapabilecek esnekliğe sahip değiller. Faiz içeren finansal araçlara yatırım yapmayı tercih etmiyorlar.

“Plansız Hayalciler” ve “Kaygısız Gençler” ise yoğunlukla 18-24

yaş grubu gençlerin oluşturduğu segmentler olarak göze çarpıyor. Henüz evli ve çocuk sahibi olmayan, limitli bir geliri olan “Plansız Hayalciler” toplumun yüzde 19'unu oluşturuyor. Varlıklı bir geleceğin hayalini kuruyorlar ve bunun için risk almaya da hazırlar. Ancak para konusunda disiplinli ve planlı olamıyorlar. Uzun vadeli hedefler belirlemekten kaçınan bu grup birikim yapma konusunda motivasyonlarının olmadığını da belirtiyor.

Toplumun yüzde 15'ini oluşturan “Kaygısız Gençler” ise finansal konularda bilgi seviyesi en düşük grup. İş ve düzenli geliri olmayan bu grup “anı yaşıyor”. Bütçe yapmıyor, para biriktirmiyor. Üstelik geliri olsa dahi para biriktirmeyeceğini söylüyor.

TASARRUF ÖN PLANI ÇIKIYOR

Finansal Okuryazarlık Derneği'nin yaptığı araştırmada, yaklaşık her beş kişiden ikisinin (yüzde 42) bir şekilde para biriktirdiği görülüyor. Özellikle, gençlerin finansal ürünlere yönelik farkındalıklarının yükseltilmesi ve tasarruf bilincinin aşılması çok önemli.

■ Genç nüfusta artan düzenli bütçe yapma alışkanlığıyla birlikte bireylerin birikim yapma şansı artacaktır.

■ Finansal hedefler belirleyerek, harcamalar kontrol altına alınabilecek ve gelecekteki satın almalar için para biriktirilebilecektir.

Ülkemizde tasarruf oranlarının yükseltilmesi, bireylerin gelirlerini, tasarruflarını ve yatırımlarını en uygun şekilde değerlendirerek bütçelerini daha verimli yönetebilmesi büyük önem taşıyor. Son yıllarda yaşanan finansal krizlerin etkilerinin yükseldiği de dikkate alındığında global ekonomik krizler ile finansal okuryazarlık ve farkındalık arasında bir etkileşim olduğu gözlemleniyor. Bu durum, ülkelerin finansal krizler karşısında kanun ve kuralların yanı sıra finansal hizmetler konusunda tüketicilerin bilinçli olması ile ilgili düzenlemelerin yapılması gerekliliğini de ortaya koyuyor.

“Paranın ne önemi var, mühim olan insanlık...” ifadesi halk arasında sıkça kullanılıyor ancak parasız da, ne insanlık ne de sağlık olmuyor. Onun için parayı kazanmak kadar onu bilinçli harcamak ve tasarruf etmek de marifet olarak öne çıkıyor.